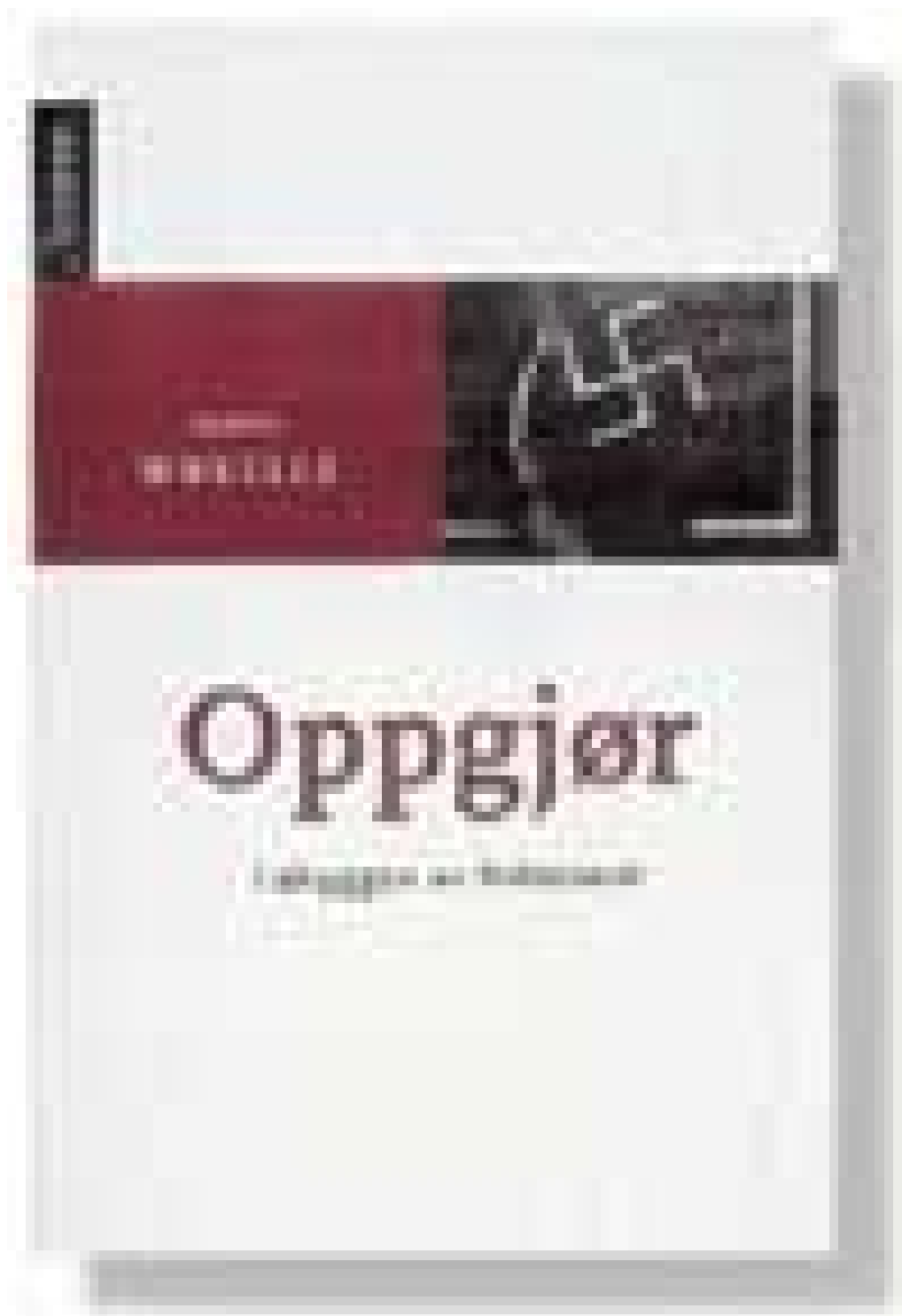

En nødvendig bok

BØKER AV, OM OG FOR LEGER

50 år etter frigjøringen, våren 1995, brakte Dagens Næringsliv en artikkelserie om det økonomiske landssvikoppjøret, eller – rettere – manglende oppjøret. En av journalistene, Bjørn Westlie, har nå skrevet en bok om denne siden av vårt forhold til jødene med den mangesidige tittel *Oppgjør*. Den handler om landssvikoppjøret, om det manglende økonomiske oppjøret i forhold til jødene, om det oppgjør som igjen kom i siste halvdel av 1990-tallet – og om hans eget oppgjør med sin far. Det er en bok med flere lag, og den er båret av en innsikt i at utryddelsen av jødene under den annen verdenskrig blir ved å være et aktuelt og viktig spørsmål. «Holocaust er ikke over», er, aktuelt, en av bokens kapitteloverskrifter.

Westlie tar utgangspunkt i Tromsø-Narvik-familien Caplan og den nesten totale utryddelsen av dem. Han redegjør for konsekvensene av den tyske okkupasjon, deportasjonen til Tyskland, masseødelegglesleirene og hjemkomsten. Mye av dette er kjent stoff, i 1994 utgav Kristian Ottosen sin bok om deportasjonen. Westlie føyer imidlertid til en ny side, striden om økonomisk kompensasjon for det som ble konfiskert fra de jødiske familiene før de ble deportert og drept. Dette var ikke bare en strid om penger, noen hadde tjent på at jødernes eiendom ble konfiskert. Striden gjaldt også, viktigere, holdninger til vår egen fortid.

Westlies fremstilling spenner fra det ufattelige til det utrolige. Planen om en utryddelse av de europeiske jøder og nazistenes gjennomføring av den er så nær man kan komme et ufattelig historisk forløp. Det utrolige er her representert ikke bare ved den hjelp vi i Norge gav de tyske okkupanter og vår mangel på motstand mot jødeforfølgelsene, men også den behandling saken om økonomisk kompensasjon fikk i det såkalte Skarpnes-utvalget vel 50 år senere.

De politiske myndigheter skar imidlertid igjennom og fulgte mindretallets anbefalinger. Det kan vi i dag takke opprettelsen av et norsk Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteters stilling i Norge for. Også saken om fornektelsen av gassovnene, Irving-saken, og dens forlengelse i Norge gjennom striden mellom historikerne Hans Fredrik Dahl og Odd-Bjørn Fure er tatt med. Skulle jeg innvende noe mot boken, er det at jeg her og der hadde ønsket en fyldigere fremstilling, det vil si en tykkere bok. Stedvis blir fremstillingen vel summarisk.

Boken er journalistisk skrevet i et enkelt og liketil språk, og Westlie demonstrerer med sine små avstikkere til palestineres situasjon i dag at det går an å ha to tanker i hodet samtidig.

Dette er en viktig bok, en bok det er lett å anbefale til en stor lezerskare.

Per E. Børdahl

Kvinneklinikken

Haukeland Universitetssykehus

Publisert: 10. desember 2002. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.